

Естонська опера

-ЛИСТ 13 ТАЛЛІНА

Естонський народ здавна славитись любов'ю до пісні. Про цю любов свідчать прекрасні свята пісні, які мають майже столітню традицію, багатство і різноманітність естонського пісенного фольклору, музичної творчості естонських композиторів.

Однак протягом багатьох десятиліть оперна творчість естонських композиторів підставала від їх пісенної творчості. За двадцять років існування Естонської буржуазної республіки оперний театр поставив лише три опери естонських композиторів, та й ті не набули стільки-небудь широкого визнання і не визначили далішніх шляхів розвитку національної опери.

Тільки встановлення радянської влади в Естонії створило умови для успішного розвитку оперної творчості естонських композиторів. У першій же сезон після визволення Естонії від фашистської окупації Таллінський оперний театр «Естонія» здійснив постановку спектаклю Еугена Каппа «Полум'я помсти» (лібретто Паули Руммо), і з того часу назви естонських опер не сходять з афіш театру.

Робота естонських композиторів над створенням національного оперного репертуару увінчалась чудовими успіхами. Найвищого міжнародного визнання — прису-

дження Сталінських премій — удостоєні: народний артист Естонської РСР композитор Еуген Капп — автор опер «Полум'я помсти» і «Співць свободи»; народний артист Естонської РСР композитор Густав Ернесакс — автор опери «Берег бур»; солісти театру «Естонія» народні артисти Естонської РСР Мартін Тарас, Ельза Маасик, Ольга Мунд, Тійт Куузик, заслужені артисти ЕРСР Воотеле Вейкат і Георг Талес, солісти опери Ааро Пяррі. Театрові «Естонія» присвоєно почесне звання державного Академічного театру опери та балету.

У 1943 році естонські патріоти, які боролися в рядах естонських національних частин Радянської Армії, урочисто відзначали шестисотліття одного з найбільших повстань естонського народу проти німецьких феодалів — так званого «Повстання в Юр'єву ніс». У ньому дві Е. Капп і лібреттист Пауль Руммо приступили до створення опери «Полум'я помсти», присвяченої героїчному повстанню 1343 року.

Мужня, проста і глибока народна музика опери, насичена волелюбними мотивами, палкою пенетністю до поневолення, майстерне музично-драматургічне вирішення теми, здійснене в кращих традиціях російського оперного мистецтва, забезпечили першій естонській радянській опері великий успіх.

Уже в наступному сезоні репер-

туар оперного театру збагатився новою національною оперою — «Пюхайра» композитора Густава Ернесакса, присвяченою боротьбі естонських селян проти поневолення в другій половині минулого століття.

Г. Ернесакс відомий як автор численних мелодійних хорових пісень, керівник одного з кращих творчих колективів Радянського Союзу — Державного чоловічого хору Естонської РСР. Хори і являють собою кращу частину першої опери талановитого композитора. Проте в опері недосить вдале музично-драматургічне вирішення її головної теми — народно-визвольної боротьби.

В наступній своїй опері «Берег бур» композитор знову звертається до теми боротьби естонських трудящих проти німецьких поміщиків-гнобителей.

Першою естонською оперою, присвяченою подіям сучасності, була опера Еугена Каппа «Співць свободи» (лібретто Паули Руммо). Вона визначила новий етап у розвитку естонської опери. В ній розповідається про героїчну боротьбу естонського народу проти фашистських окупантів, про участь у цій боротьбі поета Раю, годин якого доживав із гестапівської катівні до народних месників, запалюючи їх на нові подвиги.

Творчий успіх композитора і колективу оперного театру був відзначений присудженням Сталінських премій Е. Каппу і групі працівників «Естонії».

Ще ближче до сучасної теми

підійшов композитор Г. Ернесакс у своїй третій опері «Рука в руку», наміченій театром «Естонія» до постановки весною 1953 року. В ній він відобразив сьогоднішній день естонського колгоспного села — боротьбу радянських людей за створення укруплених колективних господарств, розгром куркульських недобитків, які намагалися перешкодити об'єднанню колгоспів.

Новою в опері «Рука в руку», однак, є не тільки тема. Нове і її жанрове вирішення: це перша естонська комічна опера.

Театр продовжує наполегливо працювати з композиторами, забезпечуючи поповнення свого репертуару новими національними операми. В тісному співробітництві з колективом театру закінчує клавір опери «Світло в Коорді» за одноименим романом Г. Леберехта молодий композитор Лео Нормет. Лауреат Сталінської премії Борис Кирвер приступив до роботи над оперою про риболовецькі колгоспи Радянської Естонії. Лауреат Сталінської премії, композитор Віллем Рейман працює над оперою «В ім'я миру».

Від трактування подій шестисотлітньої давності до відображення сучасної радянської дійсності — такий шлях пройшло за післявоєнні роки молоде оперне мистецтво Радянської Естонії. За цей короткий строк створено ряд чудових творів, що заслуговують широкого всепародного визнання.

С. НЕВІН.

★ 3 НОЯ 1952

Вечерний Киев

Київ